MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tas-6 ta' Gunju, 2008

Citazzjoni Numru. 385/2007

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fl-4 ta' Ottubru, 2007 li permezz tiegħu l-attriċi esponiet bir-rispett u bil-ġurament ikkonfermat:

1. Illi l-kontendenti żżewġu fis-7 ta' Settembru, 2001, kif jirriżulta miċ-Ċertifikat taż-Żwieġ hawn anness u mmarkat bħala Dok. A, u minn liema żwieġ ma twildux ulied;

2. Illi l-kunsens tar-rikorrenti għal dan iż-żwieġ inkiseb b'qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra li tista' mix-xorta tagħhom tfixkel serjament il-ħajja miżżewġa, u dan *ai termini* ta' l-Artiklu 19(1)(c) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

3. Illi l-kunsens tal-konvenut għal dan iż-żwieġ kien ivvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew b'anomalija psikoloġika serja li għamlitha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ, u dan *ai termini* ta' l-Artiklu 19(1)(d) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

4. Illi l-kunsens tal-konvenut għal dan iż-żwieġ kien ivvizzjat minħabba l-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew iktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, u tad-dritt għall-att taż-żwieġ, u dan *ai termini* ta' l-Artiklu 19(1)(f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

5. Illi l-kunsens tal-konvenut, għalkemm ma kienx interdett jew marid b'moħħu, ma kellux fil-mument taż-żwieġ, ukoll minħabba raġuni temporanja, setgħat intelletwali jew ta' rieda biżżejjed biex jinħoloq kunsens għaż-żwieġ, u dan *ai termini* ta' l-Artiklu 19(1)(h) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

6. Illi għalhekk l-imsemmi żwieġ huwa null skond it-termini ta' l-Artiklu 19(1)(c) u/jew 19(1)(d) u/jew 19(1)(h);

7. Illi minħabba r-raġunijiet premessi u minħabba raġunijiet oħra kontemplati fl-Att XXXVII ta' l-1975 li jirregola ż-żwiġijiet, iż-żwieġ bejn il-kontendenti kien null u bla effett fil-liġi;

8. Illi dawn il-fatti huma a diretta konoxxenza tar-rikorrenti;

Għaldaqstant, l-esponenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti sabiex prevja kull dikjarazzjoni li hija meħtieġa skond il-liġi:-

1. Tiddikjara u tiddeċiedi li ż-żwieġ ikkuntrattat bejn ir-rikorrenti u l-konvenut huwa null u bla effett.

2. Tordna li din in-nullita' taż-żwieġ fuq imsemmi tiġi reġistrata fuq l-att taż-żwieġ relattiv fuq indikat.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li jibqa' nġunt minn issa in subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut, ippreżentata fid-29 ta' Jannar, 2008, li permezz tagħha espona bir-rispett u bil-ġurament tiegħu kkonferma:

L-esponenti qabel xejn jeċċepixxi dan li ġej:

1. Illi l-azzjoni attriċi in kwantu bbażata fuq id-disposizzjonijiet ta' l-Artiklu 19(1)(c) u 19(1)(f) tal-Kapitlu 255 ma tissustixxix u għalhekk kwalunkwe deċiżjoni ta' nullita' taż-żwieġ ma għandhiex tkun ibbażata fuq l-imsemmija disposizzjonijiet tal-liġi;

2. Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għall-premess, l-eċċipjenti jirrimetti ruħu għall-ġudizzju ta' din l-Onorabbli Qorti dwar l-apprezzament tat-talbiet attriċi in kwantu dawn huma bbażati fuq id-disposizzjonijiet ta' l-Artiklu 19(1)(d) u 19(1)(h) tal-Kapitlu 255;

3. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavits ta' l-attriċi u tal-konvenut.

Rat il-verbal tas-seduta tat-2 ta' Mejju, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qegħda titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fis-7 ta' Settembru, 2001 a bażi ta' l-Artiklu 19(1) (c), (d), (f) u (h) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenut jaqbel mat-talba iżda mhux mal-kawżali kollha ndikati mill-attriċi; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju.*" (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attriċi jirrigwardaw:

19 (1) (c) – qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra.

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

19 (1) (h) – kunsens vizzjat minħabba nuqqas ta' setgħa intelletwali jew rieda biżżejjed.

Mill-provi mressqa jidher li l-konvenut għal żmien twil kellu problema ta' abbuż ta' droga u l-attriċi għalkemm kienet

ilha tafu żmien mhux ħażin, indunat b'dan wara ż-żwieġ. Il-konvenut kien ukoll sfortunat li tilef lill-ġenituri tiegħu qabel ma żżewweġ u kien għadu żgħir, ħutu m'għandux u allura ma kellu lil ħadd fil-familja. Jidher ċar għall-Qorti li l-konvenut kellu kemm il-kunsens vizzjat minn difett ta' diskrezzjoni u anke forsi nuqqas ta' setgħa intelletwali kif jitolbu s-sub-inċiżi msemmija. Dan għandu jiġi valutat fl-isfond tas-sentenzi li ser jiġu ċitati, pero' l-Qorti tħoss li t-talba attriċi hija altru minn ġustifikata. Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża <u>Joseph Zammit vs Bernardette Zammit</u> (27 ta' Jannar, 2006):

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta'

ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

Kollox ma' kollox il-Qorti tħoss li l-problema li kellu l-konvenut minħabba l-abbuż ta' droga hija suffiċjenti f'dan il-każ biex it-talba attriċi tiġi milqugħa, ċertament a bażi tas-sub-inċiż (d).

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ iċċelebrat bejn il-partijiet fis-7 ta' Settembru, 2001. L-ispejjeż ikunu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------